

EL

MAGAZÍN

Núm. 229

Divendres, 17 de juny de 2022

ECONOMIA ■

Els tipus d'interès
s'apugen en un moment
de turbulència econòmica

CUINA ■

Com elaborar una bona
orxata de xufa des de casa

LAIA AGUILAR

L'escriptora barcelonina parla
de maternitats incompreses a
'Les altres mares' (Columna)

ALBERT LLIMÓS

ENTREVISTA

LAIA AGUILAR

“Per molt bonica que sigui la maternitat, hi ha moments difícils, i no passa res per parlar-ne”

Tres maternitats ‘diferents’ i també incompreses. La que no ha arribat a ser, la que ha separat una migració, la que ve sotmesa per la violència... tres situacions amb les quals Laia Aguilar (Barcelona, 1976) construeix una novel·la punyent sobre tres dones que, fins i tot en els pitjors moments, no perden l’esperança. ‘Les altres mares’ (Columna) ha estat una de les revelacions dels últims mesos en el panorama editorial català.

**Text: Natàlia Peix / Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

Després d’haver guanyat el Premi Josep Pla l’any 2020 amb *Pluja d’estels*, d’on surt aquest nou llibre?

La primera premissa surt del cas real d’una amiga meua que va perdre el fill als vuit mesos d’embaràs. De cop i volta li van dir que no hi havia batec i va haver de parir un fill mort. A partir d’aquest fet va haver de fer el dol, i no només es va haver d’encarar a aquest dol, sinó al silenci de la societat. Segons m’explicava, és el més punyent de tot perquè es troben amb un món que a totes hores els diu que no passa res, que girin full, que en tindran un altre... i que oblidin. I aquestes dones no volen oblidar sinó tot el contrari, volen recordar. Tot va començar així, amb aquesta història que jo he ficcionat i que al llibre té poc a veure amb la de la meua amiga. És la primera de les tres que es van entrellaçant.

Per què no es reconeix prou aquest dol perinatal que pateix l’Emma, la noia del relat?

Segurament s’ha evolucionat molt els últims anys. És un tema del qual cada vegada es parla més, s’està visibilitzant... però encara és força tabú. Les dones diuen que se senten molt incompreses, en aquest sentit. Per exemple, si algun dia tenen un altre fill, al registre civil s’inscriurà com a primer. No hi ha un reconeixement legal que n’hi ha hagut un d’anterior, i que ha mort, quan sí que ocupa un lloc en la família. No hi ha tampoc un reconeixement de la baixa de maternitat, perquè aquestes dones s’han de reincorporar immediatament a la feina. Cada dol és diferent. Hi ha les que volen parlar-ne i les que no, però en qualsevol cas, és

“Són històries que es van entrelaçant i conflueixen en una de sola, històries de superació que parteixen de conflictes durs però que són emocionals, no dramàtiques, i amb esperança al final”

una pèrdua i un dol. I volia posar-hi paraules. Fixi's que no existeix tampoc un nom per definir la dona que ha perdut un fill. La que perd el marit sí, és una vídua. I és una realitat molt habitual.

Tampoc hi ha establerta cap forma de ritualitzar aquestes morts...

Hi ha dones que prefereixen veure la criatura morta un cop l'han parida i altres que no. N'hi ha que volen fer una mena de cerimònia, com un enterament simbòlic per relacionar el fill amb un lloc concret, físic, més enllà d'una incineració. A poc a poc es van fent passes, tot i que encara continua sent un tema tabú, com qualsevol que té relació amb el dolor. Vivim en una societat en què tot el que té a veure amb el dolor, la malaltia o la mort és més aviat silenciada, fem veure que no existeix. Jo penso el contrari, que parlar-ne pot ajudar les persones a tirar endavant, si elles volen fer-ho.

L'Emma també es culpabilitza del que ha passat. Per què? Nosaltres entenem que no n'és pas la responsable, de la pèrdua de l'infant.

Això és una cosa que parlant amb aquesta amiga i amb altres dones que s'hi han trobat, i amb un terapeuta que tracta casos de dol perinatal, em deien que és comuna. Que les mares i els pares es culpabilitzen, quan és evident que no hi tenen res a veure, que pot ser un pur atzar, una volta del cordó umbilical, un problema mèdic... però hi ha aquesta tendència a pensar que potser vaig agafar aquelles bosses que pesaven massa o potser no hauria hagut d'anar aquell dia a una festa...

La culpabilitat pot ser un nexa comú entre les tres situacions que retrata la novel·la?

Pot ser la culpabilitat, però sobretot jo crec que són les maternitats no reconegudes. Dones que se senten mares i que no són reconegudes com a tals. Sempre que en parlem, ens referim a un tipus de maternitat molt estàndard, la família de pare, mare i criatures on tot funciona molt bé. Però n'hi ha d'altres en què no tot funciona tan bé. I ja hi són, però n'hi ha d'altres que no són tan idíl·liques: famílies monoparentals, per exemple. M'interessava parlar d'aquestes.

Signi invisibilitzada o no, la maternitat en general està massa idealitzada en la nostra societat?

Jo crec que sí, molt. Soc mare, i ara ja parlo per l'experiència personal. Soc molt feliç amb els meus fills, és una gran experiència de la vida que tinc, i que tindrè sempre. Però a mi no m'havia parlat mai ningú del postpart, i de les depressions que moltes dones pateixen en aquest moment, o dels desajustos corporals, de com canvia el teu cos. I d'entrar de nou al món laboral i poder-ho compaginar. Per molt bonica que sigui la maternitat, hi ha moments difícils, aquells en què pots pensar "déu meu, què he fet?", i no passa res per parlar-ne. Pot ser interessant, divertit i productiu per desmitificar-ho.

Dues altres protagonistes del relat són l'Eli i la Jhanet, mare i filla. L'Eli és de Bolívia i treballa a Barcelona, on la Jhanet arriba anys després. La seva mare l'havia deixada a cura de l'àvia per venir a treballar a Catalunya. En aquest cas pesa la distància i la manca de la relació normal després d'haver estat separades...

La Jhanet és una adolescent rebel, que m'agrada

molt perquè contrasta amb tots els altres personatges de la novel·la. Ha estat sempre criada per l'àvia i de cop i volta agafa un avió per venir a Barcelona a trobar-se amb la mare, a qui fa molt de temps que no veia. I no la reconeix com a mare: aquesta dona no és la seva mare, la seva mare és l'àvia que l'ha cuidada. Des del seu punt de vista, la mare és algú que la va abandonar quan era petita, i en certa manera es troba amb una desconeguda, en un país diferent... Una ciutat com Barcelona que ella potser havia idealitzat des de l'altra punta del món i ara ha acabat en un pis esquifit amb altres persones que no coneix... Res no és com esperava. I a mi m'interessava aquesta relació que té a veure amb la distància, amb l'absència, amb no haver-hi estat quan tocava. És a dir, amb no haver creat els vincles entre mare i filla quan aquesta era petita.

Han de refer aquests vincles...

És que també és una història plena d'amor, de ganes de retrobar-se, tot i que no serà fàcil.

L'Eli cuida els fills d'una parella de Barcelona i parla d'ells com *mis hijos*.

Cosa que a la seva filla real l'enerva! Jo visc a Barcelona, i quan passejo per parcs veig molt sovint dones sud-americanes que sovint estan cuidant els fills d'altres, a més de cuidar gent gran. I se'ls estimen molt, segurament. Però des del punt de vista de la Jhanet, com ha de gestionar això que ella no ha tingut mare i quan la troba, cada dia és a la porta d'una escola a les 5 de la tarda esperant uns altres nens que surten, uniformats, i els diu *mis hijos*? Darrere d'aquestes dones crec que hi ha històries molt èpiques, molt potents, encara que nosaltres no els fem cas. Tot el que estan fent, ho fan per la seva família.

La pobresa condiciona la maternitat?

És molt més difícil tirar endavant sent mare si, a

més, ets pobra, cosa que els passa a totes les protagonistes menys potser l'Emma, la que perd la criatura que gestava. Això no vol dir que l'instint d'amor cap als fills no pugui ser igual o més gran que el de qualsevol.

També en el cas de la Nataalka, aquesta noia ucraïnesa que fa de ventre de lloguer, de gestadora subrogada. Com va crear aquest personatge?

Un altre tema que m'interessava, el dels ventres de lloguer, tot i que no en coneixia cap cas. Volia posar-me en la pell del personatge d'aquesta noia d'Ucraïna que decideix fer de ventre de lloguer i gestar una criatura per després donar-la a uns pares contractants, en aquest cas a Irlanda. Però mentre hi estava treballant se'm va creuar una notícia que em va fer girar totalment la història. Parlava d'una parella que havia contractat una dona també ucraïnesa, embarassada de bessons. Però un neix amb síndrome de Down i el van rebutjar. Em va semblar molt bèstia. Com pots rebutjar una criatura que porta els teus gens? I vaig veure que hi ha agències que accepten que els pares contractants es puguin fer enrere al setè o vuitè mes d'embaràs. I n'hi ha que ofereixen nens amb dos anys de garantia! No culpabilitzo de cap manera la noia que fa de ventre de lloguer, qüestiono un sistema que pot permetre contractar nens amb garantia! La trama, l'enfoc a parelles contractants que es fan enrere... i em pregunto què passa amb aquestes criatures? Qui se'n fa càrrec? Hi ha casos en què les gestadores subrogades se n'han fet càrrec, perquè durant l'embaràs hi han establert un vincle emocional. D'altres han anat a parar a un orfenat. És una altra història de maternitat no reconeguda, una dona que no és mare però se'n sent.

La consigna entre elles és que no miris el nen després del part, per no establir-hi més lligam encara...

Sí, no m'ho he inventat. Vaig entrar en fòrums de noies que han fet de ventre de lloguer, que ho comenten entre elles. En parlen obertament, es refereixen a aquests llocs com a *granges de pollastres*. És una mena d'argot... i sí, el consell que es donaven era no mirar la criatura en el part, per no implicar-s'hi emocionalment. I expliquen que ho fan per sobreviure, per pagar els estudis dels fills. Els casos en què es fa per generositat són poquíssims. En llocs com la Índia o Ucraïna, on es donen molts casos, és per raons econòmiques.

Ara hem vist que aquesta situació es convertia en notícia, quan a causa de la guerra de Rússia i Ucraïna hi ha hagut pares que no podien anar a buscar els nens encarregats.

No m'ho podia imaginar fa dos anys, que esclataria una guerra i la qüestió d'aquests infants seria tan present. Sempre passa, que en una guerra els grans damnificats són les dones i, sobretot, els nens. Ara ens trobem amb aquest buit legal, un no-lloc: què passarà amb ells?

L'esperança acaba aflorant en tots els relats?

És un tema clau. Són històries que es van entrelaçant i conflueixen en una de sola. Per a mi, des del primer moment, són de superació. S'han escrit des de l'emoció i la tendresa, des de la voluntat de reparació. Encara que parteixin de conflictes durs, són emocionals, no dramàtiques.

OPINIÓ

Llorenç
Capdevila

DE REÜLL

Que algú em faci cas!

El planeta és ple d'individus necessitats d'afecte i atenció i, ves per on, en el món actual hem trobat a les xarxes una manera senzilla i efectiva d'aconseguir-ne. Que consti que no me n'excloc. Tots, al capdavant, necessitem que, en algun moment, algú ens faci cas.

Hi ha qui ho necessita constantment. Hi ha qui en té prou amb algun instant puntual de glòria. Hi ha qui fins fa poc havia passat per la vida discretament i ara, tot de sobte, troba gust a exhibir-se per captar l'atenció i aconseguir seguidors, m'agrafes, retuits i felicitacions. N'hi ha que hem de mostrar com en som, d'ocurrents, amb comentaris enginyosos que busquen l'ovació de la parròquia; o com en són els nostres graciosíssims fills i filles, tan simpàtics i superdotats, que diuen coses sorprenents per a l'edat que tenen. Alguns necessitem mostrar-nos com a lectors empedreïts i, al cap de l'any, presumim del nombre de llibres que hem llegit. Molts proclamem opinions en forma de veritats absolutes sobre camps tan variats com la política, la situació sanitària, la salut del planeta, la llengua o el sexe dels àngels, sense ser experts en cap d'ells. Uns quants busquem l'atenció compartint paraules o expressions que ens pensem que han desaparegut perquè només les deien al nostre poble. Són especialment molestos els qui (molts cops, sense criteri) cerquen el protagonisme corregint els altres. Qui més qui menys sucumbeix a la con-

PIXABAY/RELAXHOTELS

descendència de saber-se (o creure's) en poder de la raó i es mira la resta per damunt de l'espatlla. D'altres, quan no els la donen, han de recórrer a l'insult i a la desqualificació. Necessitem demostrar que de llengua hi entenem més que els filòlegs; de futbol, més que l'entrenador del Barça; de medicina, més que els metges; de ciència, més que els científics; d'història, més que els historiadors. N'hi ha una bona colla que neces-

sitem mostrar l'entorn (la ciutat o el país que visitem mentre fem turisme, el paisatge que ens envolta quan anem d'excursió o com d'endrecat tenim el menjador de casa) o el propi aspecte (de vegades, per consultar possibles canvis estilístics que sotmetem a sufragi virtual), per mitjà de fotografies de qualitat discutible. Fins i tot n'hi ha

Hi ha qui fins fa poc havia passat per la vida discretament i ara, de sobte, troba gust a exhibir-se per cridar l'atenció i aconseguir m'agrafes

que volem cridar l'atenció fent veure que tot plegat ens importa un rave. Per sort, a l'altra banda, sempre trobem la complicitat dels qui saben o intueixen les necessitats del proïme i repliquen les nostres intervencions amb missatges d'ànims, amb aplaudiments sorollosos, amb comentaris enverinats o amb insults gruixuts.

En el fons, ens alimentem l'ego els uns als altres. Tots, al final, necessitem exhibir cos i ment a Facebook, Instagram o, sobretot, Twitter, que s'ha convertit en la plataforma ideal per als necessitats de qualsevol mena i condició.

Carles Duarte

Transfiguracions

Lluís Calvo és sens dubte una de les personalitats més sòlides, polièdriques i fecundes de la nostra vida cultural. Enguany ha publicat dues obres ambiciosos en el camp de la poesia i de l'assaig. D'una banda, *Cor pirinenc. El poema de Fontalba i Gotanegra*, una esplèndida narració en vers escrita amb energia i lluminositat d'una travessa pirinenca salpebrada de reptes i peripècies des de Benasc al Cap de Creus feta per dos amics, Fontalba i Gotanegra. Calvo ens capbussa en l'univers pirinenc, els seus paisatges, la seva fauna, la seva flora, la seva geologia, la cultura popular... De l'altra, *Transfiguracions*, una fita fonamental en la trajectòria assagística de Lluís Calvo, que s'articula en tres parts: "La cavallera dels cims", "Una porta anomenada arreu" i "Qui camina el cos?" La primera es desenvolupa a l'entorn d'una ascensió a la Serra Cavallera. S'hi reivindica una consciència tel·lúrica d'arrelament i un retorn a una aproximació autèntica, des de l'aspror i la bellesa, al

territori. Calvo ens transmet la seva convicció que "la Terra té una intel·ligència pròpia" i que "és un organisme viu, un sistema dinàmic i autoregulat". I hi denuncia la nostra pulsio depredadora i consumista. Calvo afirma: "El veritable progrés rau en el respecte a la natura." El seu discurs és profundament humanista, però propugna un humanisme que no es nodreixi només del bagatge cultural heretat, sinó que alhora estigui decidivament unit a la natura (com ho fan l'hinduisme o el budisme) i a l'espiritualitat ("L'esperit és la connexió amb les forces supremes, amb la divinitat, amb la consciència i l'energia"). La segona part, "Una porta anomenada arreu", conté un seguit d'apunts o pinzellades, que parteixen de llibres i pensadors o escenaris visitats que ens acosten formes poderoses d'espiritualitat. Calvo ens hi aporta pensaments de gruix, com: "Per damunt de tot, és un mateix qui ha d'afrontar el seu coneixement" o "El silenci és la font de tot". La

tercera part del volum, "Qui camina el cos?", es planteja com un itinerari que duu, des de la consciència del propi cos a un palau amb uns personatges que integra en el fil de la seva narració. Calvo hi defensa, citant Lord Byron ("No són una part de mi i la meua ànima/ els cels, les muntanyes i les ones,/ igual que jo ho soc d'elles?"), "la sensació d'unitat que ens fa pertànyer a una realitat molt més gran que la nostra". Lluís Calvo ens recorda que "l'hinduisme ha integrat el sexe sense les beateries i escarafalls de la nostra tradició religiosa, que l'ha considerat des de sempre pecaminós i reprovable". Calvo ens adverteix: "Tots nosaltres actuem com el carceller del nostre cos. I tanmateix hauríem d'escollir-lo i viure-hi en harmonia". I ens recorda que "Nosaltres mateixos tenim una part obscura i una altra de lluminosa". Després del viatge a què ens convidava Lluís Calvo amb *Transfiguracions*, sentim la dimensió dels seus mots: "Tot romandrà igual, però transfigurat."

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Andalusia

És la regió més gran i més poblada d'Espanya. També la que políticament és més determinant per una qüestió de pes parlamentari. Feu tradicional de l'esquerra, especialment del PSOE, la falta d'alternança política durant més de quaranta anys va portar a la pràctica d'un caciquisme d'esquerres que ara es paga, i molt. Tot apunta que es continuarà sufragant la factura i que la dreta tradicional del PP més l'extrema de Vox aconseguiran el proper diumenge una majoria folgada. Els populars apostarien per una victòria en solitari que no els obligués a carregar amb l'estigma del pacte amb la dreta més cavernària, especialment quan representa aquesta una candidata incorrecta i sobreactuada que sembla una caricatura d'ella mateixa. Les enquestes indiquen, però, que l'electorat popular no fa fàstics a aquesta suma i que més aviat l'abona. Es va normalitzant allò que és moralment injustificable. La polaritat política exagerada que s'ha estimulat tantíssim a Andalusia ha generat aquest tipus d'actituds que més que democràtiques semblen pròpies de la cultura de les bandositats. Sorpren que una societat modernitzada i que semblava haver superat les submissions socials d'antany es torni entregar de manera alegre al predomini de les formes i el fons de l'hegemonia dels *señoritos*.

Encara que tradicionalment Andalusia havia estat la zona més endarrerida d'Espanya, la que aportava mà d'obra a les regions més industrioses o l'exportava cap a Europa, ja fa unes dècades

que les coses hi han canviat força. Per volum, és la tercera regió econòmica espanyola, tot i que el seu PIB per càpita encara sigui un 20% inferior al punt mig. Però fa temps que creix per sobre la mitjana espanyola. Després de la mecanització del camp dels seixanta i setanta i la seva marxa de població, va aconseguir per mitjà del seu clima i un bon conjunt d'atractius turístics, aixecar un sector que li ha proporcionat riquesa i ocupació, tot i que també bones dosis de destrucció del seu litoral. També s'ha convertit en un dels destins preferits per instal·lar-se per una part dels jubilats alemanys o britànics que es beneficien de la seva qualitat de vida a preus relativament baixos. Una mena de Florida al sud d'Europa.

Amb els resultats a la mà, la dreta parlarà de l'evidència d'un canvi de cicle a Espanya

Encara que el turisme i la creació de grans zones residencials han fet de gran palanca de progrés econòmic, el cert és que no s'ha apostat només pel monocultiu d'aquestes activitats. Pols industrial han crescut a l'entorn de la badia de Cadis o en l'entorn de la Sevilla eterna, amb factories tecnològiques molt reputades, mentre que Màlaga es convertia en la mostra de la puixança de la regió fent-ne una ciutat de referència de la modernitat i entregant-li la capitalitat cultural. El pes demogràfic i el seu alineament polític van facilitar dècades d'abundoses inversions en infraestructures i comunicacions, i no només aquestes; que han portat la regió no

només a millorar la seva renda, sinó també la seva autoestima.

Les polítiques d'esquerres, amb totes les contradiccions, conraindicacions i fenòmens de clientelisme que es vulgui, han canviat profundament aquesta terra i la seva gent. "No la va a conecer ni la madre que la parió", havia previst l'histriònic Alfonso Guerra. Però, si més no en les formes i les actituds, alguna cosa es devia fer malament quan una part del votant progressista ara ho fa fins i tot per l'extrema dreta. Es pot pensar que això va amb els temps que corren, que passa gairebé a tot arreu, que és la confusió imperant entre la ciutadania en moments tan estranys. A les esquerres no els queda més opció que intentar tornar a connectar amb la seva base social i fer-ho a partir de projectes intel·ligibles i centrats en el que és realment important més que no pas en qüestions identitàries que, més aviat, mobilitzen per reacció els opositors. El principal enemic del progressisme aquest diumenge és l'abstenció altíssima que es preveu entre els seus possibles electors. Les dades són clares, les classes mitjanes i acomodades estan mobilitzades i motivades, mentre que els sectors populars i més necessitats estan desactivats i apunten a la indiferència. No sembla que en pocs dies puguin canviar gaire les tornes. En política els estats d'ànims tarden un xic a mudar. L'abstenció té les seves raons encara que la "raó política" no les entengui. Amb els resultats a la mà, la dreta parlarà de l'evidència d'un canvi de cicle a Espanya, mentre que a l'esquerra li resultarà difícil restringir-ho a una dinàmica purament regional. El discurs i la cultura d'una dreta extremadament agressiva i grollera anirà avançant de manera gairebé inexorable.

Susanna Barquín

DE ROSSEGONS

Mares

La mare és potser un dels temes més recurrents de la literatura, però no sempre com la figura tendra o abnegada que el segle XIX va configurar com a àngel de la llar, més aviat apareix colèrica, o ressentida, bruixa, narcisista o cruel.

En la Grècia clàssica, les tragèdies d'Èsquil, Eurípides i Sòfocles tenen ja reservats un paper per a les mares. Clitemnestra, que es va casar amb Agamèmnon després que aquest matés el seu primer marit i el nadó que acaba de parir, ha estat model de perversió durant segles. Quines coses. Resulta que Agamèmnon havia planejat matar la filla dels dos, Ifigènia, i Clitemnestra, irada, el va matar.

Medea, esposa de Jasó i mare de tres fills, és condemnada a desterrament perquè Jasó es pugui casar amb la filla del rei Creont. Medea mata els tres fills com a venjança en el que avui seria violència vicària.

Iocasta, mare i esposa d'Èdip, se suï-

cida quan s'assabenta que el seu marit era, alhora, el fill que havia abandonat a les muntanyes quan era un nadó. Tres mares tràgiques de la mitologia grega que fugen de l'estereotip d'abnegació, i poden ser cruels i venjatives. Altres mares literàries han vingut després. La de Gorki, ambientada en la revolució del 1905 a Rússia, és viuda d'un marit que l'havia martiritzat. Quan descobreix que el seu fill Pàvel és un activista antitserista, té por, i, més tard, quan Pàvel és arrestat, s'involucra en l'activisme. Les famoses madrastreres dels contes dels germans Grimm havien estat mares en la tradició oral. Mares que la societat burgesa del segle XIX no podia acceptar, per cruels, i els Grimm van haver de suavitzar. La mare coratge de Bertolt Brecht, que vivia del comerç durant la guerra, i no volia que el conflicte acabés per no perdre el benefici que n'obtenia, va acabar sola quan els tres fills van morir a trets. I la guerra continuava. Mares dol-

ces, dones que són perquè són mares, com les de Whitman: "And I say there is nothing greater than the mother of men" (I dic que no hi ha res més gran que ser la mare dels homes). I entre tanta mare, la dona es perd. Simone de Beauvoir, que havia escrit de les dones trencades, va recollir el que la seva mare li va dir un dia: que els pares no comprenen els fills, però que és recíproc. Tal vegada perquè oblidem que la mare no és gènere, sinó un aspecte de dona.

La mare segueix com a tema en les noves formes de comunicació. TikTok, Instagram, Twitter serveixen com a murs on compartir històries i converses amb les mares, sobre la vida, sobre l'ús de les aplicacions, de les emoticones, sobre petits malentesos. Fins i tot sembla que agafa forma un nou gènere literari: els fils sobre mares que es comuniquen cada cop més a través d'alguna aplicació de mòbil amb els fills i basculen entre àngels domèstics i la incomprensió recíproca.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Jordi Vilarrodà

Aprenent a viure al ritme dels més petits

No és un tòpic, que vivim a un ritme accelerat. Però aquest ritme el pot seguir tothom? Els infants, per exemple? Sovint els adults els acabem contaminant de les nostres presses i la nostra obsessió per omplir el temps. Tant li fa si és amb les presses cada dia per organitzar la logística familiar que faci compatible feina, amb extraescolars que han de fer tant sí com no (allò que si no aprèn anglès o toca el violí de molt petit ja no ho atraparà), o amb el lleure en què també ens ha vingut la dèria de sortir de cap de setmana i no parar de fer una cosa darrere l'altra. Contra aquesta inèrcia que sense cap mala intenció hem anat adquirint s'ha escrit *A ritme d'infant*, un llibre que és el resultat de l'experiència com a mestra d'infantil –i també com a mare– de Cristina de Sancha, autora ja del conegut i premiat bloc *Marona de Colors*.

En un moment del llibre, l'autora descriu el gest que alguns adults fem (o hauríem de fer) d'ajupir-nos quan parlem amb un infant per estar més a la seva alçada i mirar-li directament als ulls sense que ell hagi d'alçar el cap. Aquest llibre, tot ell, és una invitació a ajupir-nos metafòricament i entendre a quin ritme funciona el creixement i la vida dels infants en l'etapa fonamental que va dels 3 als 6 anys. El temps del "ho faig sol", que després canvia al temps del "per què?" i acaba amb el de "mira què he fet!", com diu l'autora. De cada moment hem de saber què en podem esperar, i no voler córrer. Hem d'entendre, per exemple, que el joc és una part

fonamental de l'aprenentatge i que no podem caure en el tòpic, per exemple, de dir a l'escola que "a infantil només juguen". El joc és aprenentatge, també, i fonamental. I fins i tot aquella acció de recollir els jocs després d'haver-los escampat es pot convertir en un acte educatiu... si prescindim de la dèria per deixar-ho tot net, que potser no cal.

L'adquisició del llenguatge i la transformació d'aquest en signes, l'escriptura, mereix una atenció especial per la seva importància, i no podem delegar-la tota en l'escola. El llibre dona petites orientacions perquè des de casa es pugui acompanyar el procés (no obsessionar-nos per com l'infant

agafa el llapis, perquè la mà no està del tot formada i pot trigar una mica a fer-ho com un adult), o no infantilitzar artificialment el llenguatge quan tenim una conversa.

I finalment, ve allò que pot semblar més complicat, que és gestionar les emocions. Les inseguretats, les rebequeries... Davant d'això, primer de tot, l'autora aconsella aplicar el sentit comú, i sobretot que l'infant "sàpiga que hi som". Entendre, per sobre de tot, que cada infant té el seu propi ritme, i que "acceptar el nostre fill tal com és l'ajudarà a adaptar-se amb naturalitat a les noves situacions". Al llibre hi ha 28 maneres diferents d'interessar-nos per com li ha anat el dia a l'escola i també 30 frases motivadores que els podem dir. Des d'un "t'estimo" a la que, com a adults, ens pot costar més: "Perdona".

A RITME D'INFANT

Autora: Cristina de Sancha

Editorial: Eumo.

Lloc i any d'edició: Vic, 2022

Nombre de pàgines: 106

Anna Ruiz Mestres

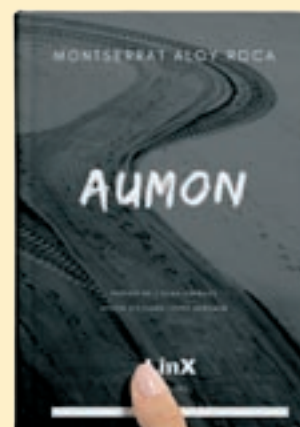
...cremant la mida del teu desig...

El darrer llibre de la Montse Aloy, *AUMON*, consta de quatre parts, on fa un generós viatge poètic per la vida i les emocions que la colpeixen de primera mà. El seu jo poètic l'acompanya al llarg de l'obra i mostra sovint des d'una mirada sensual, la complexitat de les relacions humanes: l'amor i el desamor, la passió i el desig, la importància del cos, la descoberta de l'alteritat, la solitud...

Per acostar-se al lector es val d'un lèxic acurat, treballat, arrelat a la terra (urgellenc), i a la vegada juganer: *7 de mi*, o bé *Ell(a)llò*, en els títols, però també ho veureu en els versos. Els mots propers al món de la música i al de la mètrica cavalquen plegats per omplir de musicalitat l'obra (*calderó, cesura, metonímia*) i reforcen el bon ofici de l'autora.

Cal fixar-se també en la importància de l'imperatiu per fer arribar el propi missatge mentre va cosint els versos: *Funyeix-me, esmicola'm, bufa'm, destil·la'm...* i de mica en mica es va fent palesa la presència de l'altre.

Influïda per la lírica japonesa, es

mou amb lleugeresa entre el haiku i la tanka i capta l'essència d'un missatge que sorprèn i emociona com pretén aquesta poesia.

Hem de destacar també el protagonisme que té la fruita en aquest viatge de plaer i de desig (*raïm, préssecs, taronges, cireres d'arboç*) que s'entrecrua amb la cartografia lasciva dels cossos (*pitram, melic, la meva sina, ulls, coll, llavi, mugró...*) No podem oblidar en aquest mapa eròtic la força del pa, de les rostes: *Trenta engrunes i un crostó* –títol de la tercera part– o *esmicola'm la crosta del pa...* la tendresa del sexe i el desig de menjar omplen de metàfores i de força simbòlica el text. Gana i sexualitat ressegueixen els cossos i els versos.

La simbologia és un altre punt fort del llibre. El cargol, símbol del sexe femení, la fertilitat, la calma, tornar cap a tu mateix s'hi passeja amb ampullositat. Tant és així que els desapareguts *ammonites* s'hi fan presents. Però també el triangle que veiem en el cal·ligrama *S'hi ravejava* (present en l'alquímia com símbol del sol i la lluna, o l'home i la dona, o el sexe masculí i el femení, la mitologia cristiana, etc.) I trobem també referents literaris com els trobadors, J. Martorell, o J.V. Estellés, o d'històrics com Aurembiaix, per exemple.

Tots aquests elements esdevenen l'alquímia i l'essència agosarada i a la vegada arrapada a la pell de la poètica de l'autora. Una sacsejada especial que beu de la força de l'*aumon*.

AUMON

Autora: Montse Aloy Roca

Editorial: Linx Edicions

Lloc i any d'edició: Barcelona 2022

Nombre de pàgines: 117

NOVETATS EDITORIALS

'Kuala Lumpur'
Carles Casajuana
Ed. Proa

Diplomàtic amb una ja dilatada trajectòria com a novel·lista, Carles Casajuana va publicar per primera vegada aquesta novel·la que ara es reedita l'any 2005. Ambientada a la capital de Malàisia quan es constrüen les famoses torres Petronas, és un relat negre però no exempt de les pinzellades d'humor que caracteritzen el seu estil.

'La promesa'
Maria Jaén
Rosa dels Vents

Una altra reedició, i és bo perquè permet als lectors anar recuperant títols interessants descatalogats de feia temps. En aquest cas, es tracta d'una novel·la de l'any 1999 que ha anat impactant molts lectors pel seu retrat de l'amistat –entre l'Alícia i la Irene, des de ben petites– i com es posa a prova quan una demana quelcom molt difícil a l'altra.

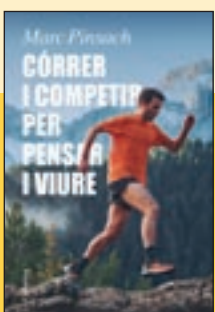
'A través'
Glòria Coll
LaBreu Ed.

Amb aquest recull, l'autora va guanyar el premi dels Jocs Florals de Barcelona d'aquest 2022. La memòria i el passat, una mirada personal sobre l'erotisme i una exploració dels somnis constitueixen les tres parts del llibre d'aquesta destacada violoencelista que fa gairebé 10 anys va començar en paral·lel la trajectòria literària.

'Guia practica contra l'extrema dreta'
A. Sidera i J. Arnau / Pagès Ed.

Alba Sidera, una de les periodistes que coneix millor el món de l'extrema dreta, en col·laboració amb Jordina Arnau, és l'editora d'aquest llibre en què es recullen propostes per combatre l'extrema dreta en auge. Hi ha aportacions catalanes, com la de Jordi Borràs, però també de filòsofs, politòlegs o periodistes d'altres llocs del món.

'Córrer i competir...'
March Pinsach
Columna Ed.

Córrer i competir per pensar i viure és el títol complet d'aquest llibre amb les reflexions de Marc Pinsach, el conegut esquiador i corredor de muntanya. Va arribar a l'elit i per això pot parlar de l'èxit i del fracàs, de les expectatives i de les realitats, des de la humilitat i la cultura de l'esforç que li van inculcar de jove. Mentre corre, pensa.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Santa Maria del Mar

“ — Sí, és la calor, la calor em mata, i aquesta xafogor..., no notes que l'aire que ve de mar és molt humit, a l'ombra no es nota tant, però al sol... Mira, mira, ho veus tot això, són els balconcs de casa—han pujat fins a una de les terrasses que s'eleva des del terrat, l'àvia es treu el mocador i se'l torna a lligar, la marinada és més forta, aquí dalt—. Aquí sota hi ha Caputxes, la plaça de Santa Maria i mira la rosassa. Des d'aquí dalt es veuen totes les teulades de la Ribera, fins i tot es veuen les formes dels carrers, els buits que van a parar a Santa Maria, Banys Vells..., Mirallers..., Abaixadors i Canvis Nous... i Vells, Espaseria..., Vidrieria i Montcada—l'àvia els assenyala amb el dit i va resseguint els buits entre els terrats, el Born i les Mosques, tots vénen cap aquí, diuen que abans de Santa Maria del Mar hi havia una església que li deien de les Arenes, és clar que no en queda res, fa molts anys de tot això. ¿Ho veus, filla, tots els carrers del barri vénen a parar aquí baix? I allò és el mercat del Born, allà on han trobat totes aquelles cases i carrers, el que en queda, ara diu que en faran un monument, de totes aquelles ruïnes.

[...] Mira, mira, mira la rosassa. De nit, quan tot és fosc, la rosassa s'il·lumina. Fa prou claror perquè puguis llegir. A mi la vista ja no m'acompanya gaire, però a la nit tot s'omple de colors. Aquí hi ha nits que els núvols van tan baixos que el reflex de la llum de la ciutat fa que t'hi puguis veure sense haver de menester cap llum. I a més a més, la llum de la rosassa..., ho veus que he de dormir tranquil·la, jo, a l'estiu i a l'hivern, amb aquesta llum. Sempre estic emparada, és com un gran ull que de dia mira cap a fora i fa llum cap a dins i que de nit treu a fora tot el que hi ha dins de Santa Maria. Hi entro molt, a Santa Maria, cada dia, quan torno de caminar de la Ciutatella, m'hi estic una estona, ara no s'està tan fresc perquè fa molts dies que fa calor, però si fa un estiu normal, s'hi està molt i molt bé. De vegades sona l'orgue, ¿oi que et fa sentir molt petita, aquella música? ”

Francesc Serés

AUTOR
Francesc Serés
(1972)

OBRA
'La força de la gravetat'
Quaderns Crema,
2006

INDRET
Santa Maria del Mar

MUNICIPI
Barcelona

COMARCA
Barcelonès

Aquests dies de tanta calor, un text que comença parlant-ne i que proposa la vista a un lloc més fresc, la basílica de Santa Maria del Mar a Barcelona. Un cop serem a l'interior del temple podem llegir un fragment del conte de *La llum*, de Francesc Serés narra la visita d'una enquestadora al pis de capdamunt d'una casa que ocupa tots els terrats. Hi viu una àvia que és personificada com Barcelona que va desgranant les vivències de la gent gran que viu de manera marginal en aquesta ciutat post olímpica. A banda de recórrer els encontorns, fa especial èmfasi en la rosassa. El terratrèmol de Catalunya de 1428 va provocar l'esfondrament de la rosassa i va causar una trentena de morts.

ENDRETS.CAT

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

229

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

LÈXIC

Baixant de l'hort

Com ja esteu acostumats, en aquest espai sovint parlem de paraules o expressions en desús, curioses o desconegudes pel gran públic. Avui farem una mirada a l'hort, o l'horta (ara ho veurem) i a algunes expressions que se'n deriven.

Comencem pel principi. A casa, al poble o a la ciutat, quan tenim un lloc on sembrar quatre aliments l'anomenem senzillament *hort*, o *hortet* en cas que ens sembli petit. Només canviant el gènere de la paraula, arribem a un concepte d'una mida molt diferent: l'*horta*.

L'horta, segons el DCVB és “un terreny regable, generalment de gran extensió [...]” a diferència del nostre hort, que sol ser de dimensions reduïdes. Per això parlem de “l'hort d'en Miquel”, “l'hort de l'avi” o de qui sigui, però parlem de “l'Horta de València”, “l'Horta de Gandia” o “l'Horta del Baix Llobregat” com a espais geogràfics amb un topònim propi, normalment amb un regadiu intens. També s'utilitza per designar un conjunt d'hortos comunitaris o populars, com “l'horta del Remei” o

de qualsevol barri o ciutat.

Deixant de banda definicions i matisos, l'hort és un espai ric en vocabulari i manduca; no només vocabulari específic, sinó que ha derivat en expressions de gran popularitat com “baixar de l'hort” (assabentar-se tard d'una cosa), “a cagar a l'hort!” (es diu a algú que s'acaba d'afartar de valent) o ajuntant dos paisatges constants a tots els Països Catalans, es parla de “a la vinya i a l'hort” per dir que no es pot ser a dos llocs alhora, o fins i tot “mira a la vinya i l'hort” per dir que algú té la mirada guexa.

Esperem que l'article, el primer d'uns quants dedicats a aquest rebost a l'aire lliure, us hagi ajudat a baixar de l'hort i a entendre per què hi ha tants horts i tan poques hortetes.

Fonts:

Diccionari Català Valencià Balear (dcvb.iec.cat)
Paremiologia Catalana Comparada Digital (pccd.dites.cat)

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

El Barça de les Recopes

No, definitivament no m'agraden els guanyadors, ni la gent que va promocionant el seu “orgull” per qualsevol collonada insubstancial en la qual volen posar l'accent a manca de tenir gairebé res millor per oferir en les seves vides. La tristesa de moltes existències necessita agafar-se a ferros roents per tenir

algun sentit, ja sigui un cotxe de setze vàlvules, un net que sap fer capgirells sense tocar amb el cervell a terra, o bé catorze –o cinc– Copes d'Europa. Per això quan escolto alguns d'aquells culers que s'omplen la boca de la seva pertinença al club quan les coses van rodades, però estripen el carnet (o l'*Sport*) quan es torcen, i fins i tot admiren el màxim rival per guanyar títols amb més pena que glòria, penso que a mi em passa justament el contrari. Aquests anys de crisi, semblants als de principis de segle, o bé a la travessa pel desert dels vuitanta, em semblen un bon moment per refermar que no em cal veure el capità de l'equip aixecant “ben amunt” el trofeu de torn, perquè ja em sembla bé la recerca del sant grial del bon joc, el debut de nois del planter, o fins i tot el record dels Simonsen, Archibald, Stoitxkov o Larsson.

Abans que arribés aquesta versió de Champions globalitzada i precursora d'una futura Superliga per la qual orgasmeja el gran neoliberal i millor

empresari per la gràcia del diner públic, Florentino Pérez, existia una competició de la qual el Barça es va convertir en especialista. La Recopa d'Europa reunia els guanyadors de Copa domèstica. Actualment, per desacreditar aquells equips que no donen prou per imposar-se en la màxima competició, es parla

del Barça de les Recopes, com si en el seu moment no ens hagués semblat collonut de guanyar-les. La primera va aconseguir-se el 1979 contra el Fortuna Düsseldorf, i es va convertir en la primera mostra de catalanisme a escala europea, amb milers d'aficionats onejant senyeres a Basilea. Tres anys més tard i coincidint amb la festa major de Ripoll va arribar la segona al Camp Nou, davant d'un perillós Standard de Lieja. Crec recordar que els focs artificials d'aquell any van esperar-se feliçment pel final del partit. La del 1989 va ser un assaig brillant de la primera copa d'Europa amb la Sampdoria com a espàrring, i la de 1997 enfront del PSG potser la més discreta.

I tot i que no queda gaire bé dir-ho, prefereixo Soler cavalcant per la banda i fent una centrada a López Rekarte perquè enviï la pilota dins de la xarxa, que no pas els “títols” despersonalitzats amb què s'omplia la boca Van Gaal amb el beneplàcit de bona part de la premsa i dels socis.

Dimecres, 10 de maig de 1989
Wankdorfstadion de Berna
El Barça guanya el tercer campionat de guanyadors de Copa contra la Sampdoria.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

QUIMI PORJET 'Hoquei sobre pedres'

Perro Records / Chrysalis, 1997

El primer disc de Quimi Portet en solitari va ser *Persones estranyes* i es va publicar el 1987. Aquell àlbum, però, fet a cuita-corrents, va passar força desapercbut i el va engolir l'èxit espantós que ja aleshores tenia amb *El Último de la Fila*. El segon, però, *l'Hoquei sobre pedres*, sí que va ser un autèntic tro i segurament va contribuir que només un any després, el 1998, *El Último* anunciés la seva dissolució. El treball s'obre amb l'encomanadissa "Montserrat" i segueix amb "Flors i violes", una de les millors cançons escrites mai per Portet que poc després reinterpreta de manera magistral Adrià Puntí (a qui el músic vigatà va produir els tres primers discos). També hi ha "La Rambla", la cançó més coneguda d'un Portet que als anys 90, quan no ho feia ningú, ja gosava rapejar i fer sonar la veu enllaunada a través

d'un megàfon. Una altra de les perles del disc és "Em dius que el nostre amor", una peça de Toti Soler amb lletra de Joan Vergés que amb la veu de Portet baixa del cel per acaronar la Terra (que anys més tard vam descobrir que era plana). I també hi ha "Massa", un tema espectacular on canta fent duet amb Manolo García per deixar clar que entre els dos líders d'*El Último* hi havia –i hi ha– bon rotllo. D'aquell *Hoquei sobre pedres* ja fa un quart de segle i des de llavors Portet no ha parat i porta 11 discos en solitari. Amb *El Último* n'havia fet set.

EL TEST Ernest Villegas

Primer instrument que vas tocar? A casa tenia un petit pianet i em passava el dia tocant. Més tard, vaig tenir un sintetitzador i també el tocava tot el dia. **Primer disc que et vas comprar?** No parava d'escoltar Mark Knopfler amb cintes de casset que tenien els meus pares i els meus germans grans. **Quants discos tens?** Tinc molts CD però guardats en caixes. De vinils no n'he tingut mai. Ara, però, ho escolto tot de Spotify. **Salva'n tres.** *Brothers in Arms*, de Dire Straits, i també algun de la Velvet Underground i algun de Leonard Cohen. **Grups o músics de capçalera.** Mark Knopfler, Bruce Springsteen, Leonard Cohen, Pink Floyd... **Un concert (com a públic) per recordar.** U2 al Camp Nou de Barcelona.

NOTES

Lildami s'enamora a un supermercat Esclat

Arran del seu paper fet de jurat al programa *Eufòria*, Lildami s'ha convertit en tot un fenomen. Si ja era una de les principals patums de l'*urban* català, el pas pel programa l'ha acabat convertint en un dels noms més populars de l'escena musical nacional actual. I tot i aparèixer cada setmana a la tele, el raper de Terrassa no para i aquesta setmana ha publicat *Supermercat*, un *single* de "música aquàtica" (segons explica ell mateix es tracta d'un gènere que neix de fusionar pop i rap) que compta amb un videoclip gravat a un supermercat Esclat. En el clip, a més, hi ha moltes aparicions *eufòriques* i s'hi poden veure Marc Clotet i

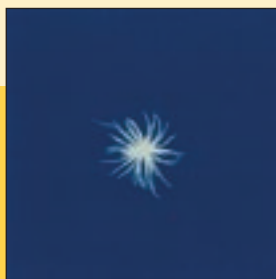

Elena Gadel (els altres membres del jurat del concurs de TV3) i també Miki Núñez, Sara Roy i fins i tot un parell d'exconcursants d'*Eufòria*, la Llum i en Chung-Man (que el dia que el van fer fora va versionar *La dels Manel* del mateix Lildami). Tornant a *Supermercat*, la cançó descriu una història d'amor, "una metàfora que pretén explicar que quan menys t'ho esperes, l'amor truca a la porta". La feina de Lildami no acaba aquí, ja que també és l'impulsor

de Maleducats, el Festival Internacional de Música Urbana que es farà els dies 15 i 16 de juliol a Terrassa. A part d'ell mateix, al Maleducats hi seran 31 Fam, Flashy Ice Cream i els argentins Bizarrap i Vos.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

ORQUESTRA FIRELUCHE I PAU RIBA 'Segona florada'

Aquest és el disc pòstum de Pau Riba. L'any 2019, l'Orquestra Fireluce (una formació giro-nina coneguda per treballar amb instruments de juguina o reciclats) i Riba ja havien publicat conjuntament *Ataràxia* i *Segona florada* és la continuïtat natural d'aquell primer casament. Les 10 peces de l'àlbum es van gravar entre l'octubre de 2021 i el gener de 2022 i Riba hi fa de poeta i narrador amb una veu emocionant que recita més que no pas canta. El disc, entre d'altres, inclou la cançó d'amor *Memimú*, que Riba va dedicar a la seva companya Memi March.

EXILI A ELBA 'Amb poca llum es trenca la foscor'

El trio format l'any 2012 per Arnau Giordani, Adrien Faure i Miki Grau celebra aquest any el desè aniversari amb noves cançons que parteixen de l'indie rock i exploren terrenys nous com el *synth pop*, el rock progressiu o el *shoegazing*. Al disc, amb 13 talls, relaten les seves sensacions, pors i emocions i ho fan a partir de la lluita entre la llum i la foscor. La meua cançó preferida és *Jimmy Fontana*, que parla de la infància i la capacitat que tenim quan som petits d'imaginar el nostre futur. La protagonista de la cançó vol ser una gran diva de la cançó italiana.

EDUARD INIESTA 'Al Palau'

Amb motiu del 25è aniversari dalt dels escenaris, Eduard Iniesta va oferir un concert al Palau de la Música de Barcelona que ara es recull íntegrament en aquest disc. Al bolo hi resumeix una trajectòria de mig quart de segle amb més de 250 col·laboracions discogràfiques i 10 discos en solitari. Una carrera forjada a base de perseverança i ofici que, per bé o per mal, mai ha acabat de tenir un reconeixement molt massiu. D'amics, però, no n'hi falten. Al disc s'hi poden escoltar també les veus de Beth, Marc Parrot o la guitarra de Dani Vega (Mishima).

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Orxata de xufles casolana

L'orxata és un batut d'origen vegetal elaborat amb xufles, sucre i aigua. És una de les begudes fresquetes que més ve de gust a l'estiu i a més és molt fàcil de preparar.

ELS INGREDIENTS

Per a un litre d'orxata són:

- 250 grams de xufles (preferiblement que siguin valencianes).
- 1 litre d'aigua.
- 100 grams de sucre de llustre o sucre blanc.

PREPARACIÓ

El primer que caldrà fer serà deixar les xufles en remull des de la nit anterior. El mateix dia de la

preparació, les rentarem i escorrerem.

En una batedora, picadora o robot de cuina les triturarem al costat de mig litre d'aigua fins que quedin com una pasta densa (de la textura aproximada del pa ratllat).

Colarem l'aigua i les triturarem de nou amb la resta de l'aigua. Al líquid resultant li afegirem el sucre, remourem bé i ho ficarem a la nevera perquè es refredi.

Servirem acompanyada d'uns deliciosos fartons.

LA LLAR

AMIC

Cinc idees per portar les tendències estiuenques a casa

Si hi ha un element decoratiu que no pot faltar a casa durant els mesos d'estiu són les plantes

Arriba l'estiu i de la mateixa manera que renoves el fons d'armari per donar la benvinguda als mesos de bon temps has de fer el mateix amb la teva casa. L'objectiu és omplir l'espai de vitalitat, i et proposem algunes idees.

NETEJA

Aprofita l'arribada de l'estiu per treure totes les coses que ja no tenen cabuda a la teva llar.

TÈXTILS

L'arribada de l'estiu és el moment idoni per canviar els tèxtils d'hivern per uns altres que siguin més lleugers, frescos i de colors clars. Els millors materials són el cotó o el lli.

CATIFES

El primer és aspirar i netejar amb escuma seca les catifes que has utilitzat a l'hivern, i després col·loca catifes més adaptades al bon temps, com

les confeccionades amb fibra natural. Les catifes de jute són estupendes perquè combinen amb tot, fins i tot les que porten dibuixos.

PLANTES

Si hi ha un element decoratiu que no pot faltar a casa durant els mesos d'estiu són les plantes. Si tens un jardí o una terrassa, aquestes són les millors: surfinia, gerani o dàlia.

IL·LUMINACIÓ

I finalment, la il·luminació en espais exteriors és molt important. Has d'il·luminar aquesta zona de manera tènue per crear un ambient agradable i acollidor. Les espelmes, els fanalets i les garlandes són la millor de les opcions.

Amb petits canvis és possible donar als espais interiors i exteriors un ambient fresc i d'allò més acollidor per rebre l'estiu.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

L'AUSTERITAT TRUCA A LA PORTA

El Banc Central Europeu ha comunicat l'esperat canvi de rumb en la política que ha marcat l'última dècada. Una política de compres massives de deute, sobretot públic, i, sobretot, de tipus d'interès a zero. Era el *whatever it takes* (el que calgui fer) que va pronunciar Mario Draghi l'any 2012, quan les turbulències econòmiques amenaçaven l'estabilitat de l'euro. La setmana passada, la successora de Draghi al capdavant del Banc, Christine Lagarde, va comunicar el que es portava mesos esperant: les polítiques d'estímul econòmic deixen de ser la guia de la política bancària europea: les compres massives de deute queden suspeses i els tipus d'interès començaran a pujar entre juny i setembre. Serà a raó del 0,25% mentre es consideri necessari.

Europa comença el viatge de tornada del camí que va emprendre, sisplau per força, Jean Claude Trichet, predecessor dels dos presidents del Banc Central Europeu esmentats. Havia hagut de fer marxa enrere del que es considera un error de la seva gestió. Marcat per l'ortodòxia que el caracteritzava, Trichet va pujar els tipus d'interès el 2008 per sobre del 4%, en plena tempesta internacional amb origen immobiliari i perjudicis financers internacionals. No va ser la millor mesura, però es feia sota el principi de contenció de la inflació que ara està motivant el retorn als tipus d'interès positiu. Una decisió i l'altra tenen contextos diferents (sobretot perquè la pujada de 2008 afegia dècimes a uns tipus que ja estaven alts i ara es pren la decisió amb els tipus a zero). Són, és cert, contextos

diferents, però hi ha un punt de connexió: els tipus d'interès s'apugen en un moment de turbulència econòmica.

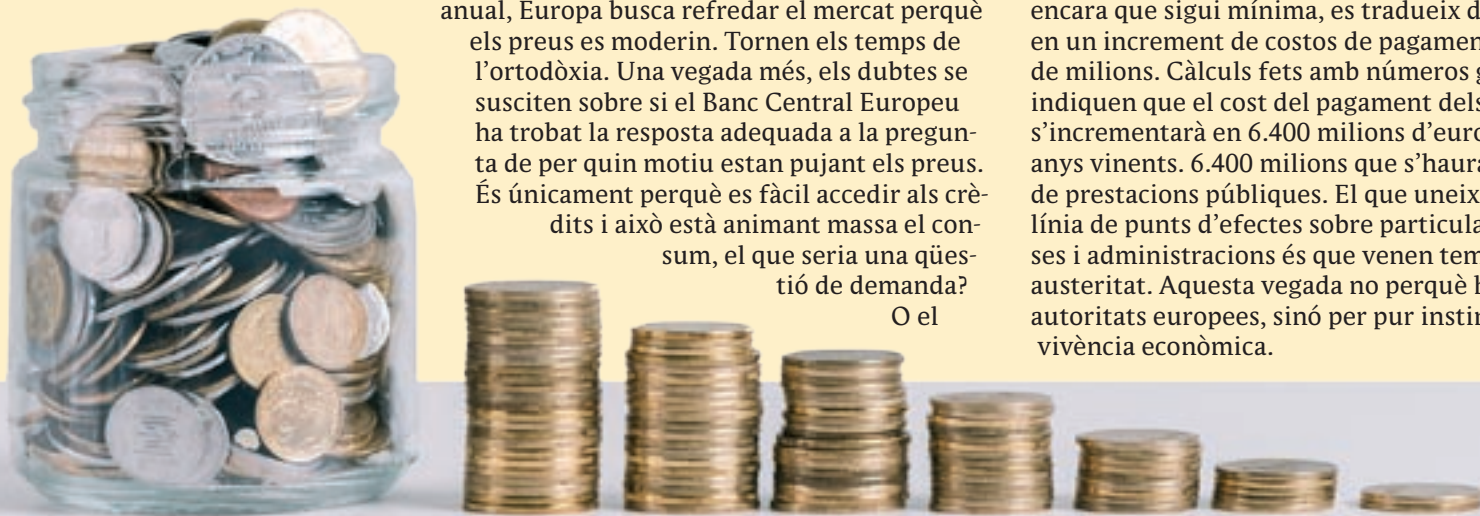
Una pujada de tipus d'interès té sempre un doble vessant. És una mala notícia per a qui estigui endeutat, ja sigui un particular i la seva família, una empresa o un estat. I una bona notícia per a qui tingui estalvis. Per posar un exemple senzill: una família que tingui una hipoteca haurà de pagar més quota, però si al mateix temps té estalvis comença també a rebre compensacions (no està escrit enlloc que el saldo sigui positiu). En les hipoteques a tipus variable, el preu de referència més habitual, l'euríbor, ja havia començat a anticipar la pujada de tipus abans fins i tot que s'anunciés, de manera que un cop confirmada la hipòtesi d'una pujada dels interessos el camí alcista que ja s'estava produint des de fa mesos tendirà a continuar.

Un consumidor tipus tindrà encara altres efectes de la pujada dels tipus d'interès. Els crèdits que es concedeixen no són només hipotecaris i aquells que es demanin per comprar un cotxe, electrodomèstic o qualsevol bé de consum seran més cars i això pot fer retraure algunes decisions de compra. Que hi hagi menys compres conduiria a un fre en el consum o bé a la instauració de preus més baixos. Aquesta és la clau de la decisió d'apujar els tipus d'interès. Amb una inflació per sobre del 8% anual, Europa busca refredar el mercat perquè els preus es moderin. Tornen els temps de l'ortodòxia. Una vegada més, els dubtes se susciten sobre si el Banc Central Europeu ha trobat la resposta adequada a la pregunta de per quin motiu estan pujant els preus. És únicament perquè es fàcil accedir als crèdits i això està animant massa el consum, el que seria una qüestió de demanda?
O el

problema és que els costos de producció s'estan enfilant perquè l'energia és molt cara, les primeres matèries són costoses i hi ha moltes demores en els subministraments, el que seria una qüestió d'oferta? Probablement, les dues preguntes tenen resposta afirmativa, però aprofundir només en la demanda amb una pujada de tipus és un risc.

Les afirmacions sobre l'economia familiar valen també per a les empreses. En molts casos, les inversions per guanyar competitivitat i expandir-se amb la consegüent creació de llocs de treball estan basades en el crèdit. Si els tipus d'interès són més cars i l'empresa en qüestió no es veu amb cor d'afrontar la despesa que li ocasiona, les inversions s'apliquen, l'expansió s'ajorna i es deixen de crear nous llocs de treball.

Mentre que al consum privat hi ha incertesa sobre l'impacte d'un increment de tipus, hi ha més consens sobre les dificultats que pot comportar per al sector públic. Els estats en general, i l'espanyol en particular, s'han hagut d'endeutar per afrontar la despesa que s'ha derivat de la pandèmia. No només per enfortir, més poc que molt, l'assistència sanitària, sinó també per concedir ajuts a sectors perjudicats o pagar prestacions d'atur a personal que va estar temporalment aturat o amb les jornades reduïdes. Amb 1,45 milions d'euros d'endeutament públic, una pujada de tipus d'interès, encara que sigui mínima, es tradueix de seguida en un increment de costos de pagament de milers de milions. Càlculs fets amb números grossos indiquen que el cost del pagament dels deutes s'incrementarà en 6.400 milions d'euros els dos anys vinents. 6.400 milions que s'hauran de restar de prestacions públiques. El que uneix aquesta línia de punts d'efectes sobre particulars, empreses i administracions és que venen temps de més austeritat. Aquesta vegada no perquè ho dictin les autoritats europees, sinó per pur instint de supervivència econòmica.

INDICADORS

Automoció continguda

El nombre de turismes matriculats a Catalunya ha arribat a les 9.295 unitats al maig, un 10,9% menys que el mateix mes del 2021, segons les dades publicades per Anfac. És un percentatge idèntic al que s'ha produït en el conjunt de l'Estat. Tot i que s'apunta un lleuger repunt del mercat, la fabricació d'automòbils continua marcada per la crisi dels microxips i la incertesa econòmica.

Creixement empresarial

Les constitucions d'empreses han augmentat un 4,5% durant el maig a Catalunya, segons les dades del Registre Mercantil. L'any passat es van constituir 1.920 societats al maig, i enguany la xifra ha pujat fins a les 2.006. Pel que fa a les ampliacions de capital, el maig del 2021 n'hi va haver 520, mentre que durant el mes passat van ser 559, el que suposa un augment del 7,5%.

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

Simpatia

Segurament en Lluís va deixar aquest món amb un somriure. Tot era tan simple a la seva vida que fins al fatídic succés va seguir els capricis de la vida. El tiet, aquest era en Lluís per mi, era una persona especial. Per sort sempre en coneixem alguna, i jo he tingut el luxe de conviure-hi tota la vida. El tiet tenia un *títol* en simpatia. Fins i tot ara que ens ha deixat el somriure al seu rostre es manté en la meva memòria. Ho corroboren els comentaris dels que l'han conegut, que sempre acaben dient: "Era molt simpàtic, en Lluís."

La simpatia és, per les persones amb raó, la manera de ser i el caràcter d'una persona que la fan atractiva i agradable als altres. Però la idea de simpatia va molt més enllà, és l'atracció de semblants. La tendèn-

cia a unir-se o actuar l'una sobre l'altra, per l'afecció d'un a través de l'afecció de l'altre. En el llenguatge pirotècnic es diu que peten per simpatia quan en detonar un petard aquest indueix la detonació del seu petard veí, pel simple fet de tenir les mateixes característiques i estar a prop. D'aquest concepte bàsic de física podem arribar a la simpatia de l'univers que demostra que tot és una unitat animada, on la llum d'un astre que està a 150 milions de quilòmetres potencia la vida en un planeta, i aquest nodreix a tots els seus individus. I així tornem a l'inici per entendre que l'essència de la simpatia és la vibració d'una corda produïda per la vibració de la corda que té al seu costat.

La simpatia del tiet era tot això. Per les seves característiques i les seves capacitats, segurament creia que tot estava connectat. Perquè en tenia la necessitat vital, la seva existència passava perquè tot anés a favor, tot fos una ajuda. Demostrava constantment que tot es pot vincular, que no calen adhesius artificials per unir, sinó una bona relació simpàtica, ja que té molt poques fuites i potencia la major part de l'energia. La seva presència, la capacitat d'emmotllar-se en cada circumstància, és la base de la llei de la simpatia que anuncia que com més semblants siguin dos objectes, més gran és la seva relació simpàtica, com més gran sigui la relació, amb més facilitat s'influeixen mútuament.

En termes simplistes el tiet no m'ha ensenyat a escriure, però sí que m'ha demostrat una altra manera de mirar les coses, que ho acompanyava d'un alfabet simbòlic que només s'aprèn practicant per memoritzar, i així després tot flueix, tot esdevé quan toca. Per ell era innat, sempre ha tingut qui l'acompanyava per practicar. Per mi tot per aprendre, encabir-ho amb tots els altres conceptes adquirits, la prioritització de la matèria i l'obligació a cobrir les necessitats bàsiques. I ara només em cal recordar el tiet per no oblidar la simpatia, per utilitzar-la per les conveniències existencials, per adquirir-la com un estat natural.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 17-06-2022 al 23-06-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Si estaves trist o encaparrat, una bona am estat t'ajudarà a aixecar l'ànim amb les seves xerrades i bromes. Una sortida al camp o la muntanya t'anirà molt bé.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Assumeixes la teva vida sentimental i si no estàs a gust amb la parella valores deixar-ho. Però si actualment estàs solter, comença una forta atracció per algú.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Al sector professional segueixen els dubtes i no goses prendre decisions. Si tens una vena artística, s'activa la creativitat i dediques més temps al teu talent.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Estàs força sensible i captes petites coses que normalment ignores. T'interesses per algun tipus d'inversió o sobre com augmentar el saldo del compte corrent.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Et sents responsable d'un fet relacionat amb el teu passat. Està bé ser-ne conscient, però no et torturis. Si tens un negoci a internet, vius una etapa d'expansió.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

T'enfoques en qüestions laborals i si vols avançar t'has de posar al dia. Cuida l'esquena i no portis un excés de pes. Ets molt autònom, però deixa't ajudar.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Algunes obligacions poden fer-te postergar una cita romàntica. Si és el cas, cerca alternatives. Somies a fer vacances i de moment et regales una escapada.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

L'exparella pot demanar-te una nova oportunitat, però tu ja estàs en una altra història. Reps un missatge d'allò més enigmàtic per una xarxa social o aplicació.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Si pensaves a canviar de feina, pots tenir diverses opcions entre les quals escollir. En l'amor, no manquen persones interessades, però tu t'has tornat més selecte.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

El teu sistema nerviós pot estar més excitat que de costum. Escriure serà una alliberació. Pel que fa a l'economia, per fi agafes les rendes i et poses al dia.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Si volies pintar la casa, aprofites els dies de més llum i calor. La tensa relació amb una dona de la família entra en una etapa de pactes i diàleg més empàtic.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

No dubtes a plantar cara a algú de l'entorn diari que abusa de la teva confiança. Pots haver sentit decepció amb una am estat, però no deixis que t'afecti més.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'Jurassic World: Dominion'

De Colin Trevorrow

Guirigall al corral

Jurassic World: Dominion, de Colin Trevorrow, guionista habitual d'aquesta franquícia, signa la sisena entrega d'aquestes pel·lícules creades per Michael Crichton i sota patrinatge de Steven Spielberg en la primera entrega, *Parc Juràssic* (1993). Després de *Jurassic World: El regne caigut* (2018), la Terra es veu ara envaïda de dinosaures de tota mena que, sovint, causen algunes molèsties i, també, força accidents mortals. En aquest context, la parella formada per Owen Grady (Chris Pratt) i Claire Dearing (Bryce Dallas Howard), protagonistes també del darrer *Jurassic World*, dirigit per Juan Antonio Bayona, viuen dedicats a la missió de protegir els dinosaures mentre s'encarreguen de la criança en secret d'una nena, Maisie Lockwood (Isabella Sermon), neboda del creador de *Parc Juràssic*, en un lloc amagat dels Estats Units.

Però la noia, que havia estat autogestada per la seva mare, vol ser segrestada per una gran corporació, Byosin, dirigida per Lewis Dodgson (Campbell Scott), un investigador sense massa escrúpols que sota l'aparença de donar acollida i protecció a dinosaures en una gran reserva, en realitat està experimentant amb noves espècies de saures manipulant el seu ADN. D'altra banda, l'experta paleobotànica Ellie Sattler (Laura Dern) es troba amb un vell amic, el paleontòleg Alan Grant (Sam Neill), per esbrinar què s'amaga rere el desastre ecològic i alimentari provocat per una plaga de llagostes que arrasa conreus de cereals, menys aquells sembrats que han estat plantats amb llavors de l'empresa Byosin. Les sospites d'ambdós apunten envers l'estrany comportament de l'empresa

Byosin, disposats a penetrar en les seves instal·lacions per obtenir una mostra d'ADN d'aquestes llagostes mutants. En aquesta aventura aniran conxorxats, també, amb un altre vell conegut, Ian Malcolm (Jeff Goldblum), una eminència científica convidada a fer una conferència a la seu de Byosin.

El capítol final d'aquesta franquícia, *Jurassic World: Dominion*, té un quelcom de festa de retrobament, de sopar d'exalumnes, ja que es recuperen protagonistes originals del primer *Parc Juràssic* com Laura Dern, Jeff Goldblum o Sam Neill. Això li donaria un aire nostàlgic, de celebració i despreocupat al conjunt, però la dispersió general, la poca originalitat i inspiració de la multiplicitat d'històries i personatges principals generats pels guionistes crea una sensació d'autèntic guirigall. El film no passa de ser un simple i entranyable entreteniment, sovint més proper al cinema Z que una altra cosa. No obstant això, fet amb molts recursos econòmics.

El mateix passa amb l'heterogeni bestiar que llueix el film. Hi ha tants saures i en tants llocs que el film sembla una cercavila, una desfilada festiva de monstres, feres i animals de companyia. Tenim uns dinosaures que semblen cavalls, altres elefants, altres gallines, altres mascotes per casa i altres éssers terrorífics com el nou gigantosaur. Així que tenim un film transformat en un animat corral, una atapeïda granja. Un film que aposta per la festa de la inclusió animalística, la coexistència harmònica entre humans, animals i dinosaures. Per acabar, cal recordar que aquest film també està disponible en versió doblada al català en algunes sales.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Torna a Granollers el festival familiar de música alternativa

5è Festival MiniBeat. Recinte de Roca Umbert de Granollers. Diumenge, 19 de juny, de les 10.30 a les 19.00. Nova edició del festival amb nou escenaris distribuïts per Roca Umbert, amb l'actuació de grups com Azucarillo Kings, Tokyo Sex Destruction, Perro Pachingo, Esperit!, Rombo, Estruç, River T Soundsystem, Brot Bord, Cucs de Cementiri, Zesc i Liviana. En la part electrònica actuaran grups com Moondown (live), Victor Segundo, Inn Between o ¡Bravo!.

Cèlia Tort i l'OCV, amb Bach

'El ressò de Bach: un diàleg entre l'oboè i el violí'. Sala Maideu de L'Atlàntida de Vic. Diumenge, 19 de juny, 18.00h. L'oboïsta vigatana Cèlia Tort, artista resident del cicle Clàssica Jove de L'Atlàntida de Vic, protagonitzarà aquest diumenge un concert inspirat en diferents peces de J. S. Bach, conjuntament amb la violinista Won-ru Cheng i l'Orquestra de Cambra de Vic (OCV).

CINECLUB

'It's a Summer Film!'

Japó, 2021. Dir.: Soushi Matsumoto. VO en japonès amb subtítols en català. Barefoot (descalça) és una noia que adora les pel·lícules japoneses d'època, però al cineclub de l'institut prefereixen les comèdies romàntiques. Per això decideix reunir el seu propi equip i participar en el festival escolar amb una pel·lícula de samurais. En aquesta aventura s'hi posarà en joc el cinema, tal com el coneixem. *Video Killed the Radio Star* i les comèdies romàntiques volen matar el cinema de samurais. La protagonista d'aquest deliciós *coming-of-age* intentarà impedir aquesta pel·lícula de cine dins del cine, que no amaga la sornegueria d'utilitzar, precisament, l'estructura i clixés de les comèdies romàntiques juvenils.

CINECLUB VIC
21 de juny de 2022
20h
Espai ETC

CICLE GAUDÍ

'EL VENTRE DEL MAR'

Catalunya, 2021. Dir.: Agustí Villaronga. Drama. Juny de 1816. Una embarcació francesa s'encalla davant les costes del Senegal. Sense bots suficients per a tothom, es construeix una bassa per remolcar 147 persones. El pànic i la confusió s'apoderen dels tripulants de la nau, que acaben tallant la soga de remolc i abandonant la bassa a la seva sort. D'aquests 147 homes només 9 van aconseguir salvar les seves vides. Entre ells hi havia Savigny, un oficial mèdic implacable, i Thomas, un rebel mariner ras. Enfrontats, viuen aquests fets mostrant diferents actituds per sobreviure.

TEATRE AUDITORI POLIVALENT
17 de juny de 2022 - 20h
Bigues i Riells del Fai
CINEMA EDISON
Granollers
21/06/2022 - 20h

CINEMES

EL INSOPORTABLE PESO DE UN TALENTO DESCOMUNAL

EUA 2022. Dir. Tom Gormican. Amb Nicolas Cage i Pedro Pascal. Comèdia negra. Nicolas Cage s'interpreta a si mateix en aquesta boja comèdia d'acció. La versió fictícia de Cage és un actor sense diners que es veu obligat a acceptar una oferta d'un milió de dòlars per assistir a l'aniversari d'un superfan excèntric multimilionari. Però la situació fa un gir inesperat quan Cage és reclutat per una agent de la CIA i obligat a estar a l'altura de

la seva pròpia llegenda per salvar-se a si mateix i als seus éssers estimats. Amb una carrera construïda per a aquest precís moment, l'actor guanyador de premis ha d'assumir el paper de la seva vida: Nick Cage.

JURASSIC WORLD: DOMINION

Estats Units 2022. Dir. Colin Trevorrow. Amb Chris Pratt, Bryce Dallas Howard, Laura Dern, Jeff Goldblum i Sam Neill. Fantàstic. Quatre anys després de la destrucció d'Illa Nublar, els dinosaures ara viuen i cacen al costat dels humans a tot el món. Aquest fràgil equilibri remodelarà el futur i determinarà, d'una vegada per sempre, si els éssers humans continuaran sent

els depredadors màxims en un planeta que ara comparteixen amb les criatures més temibles de la història.

LA BRIGADA DE LA COCINA

França 2022. Dir. Louis-Julien Petit. Amb Audrey Lamy i François Cluzet. Comèdia. Cathy és una estricta xef de 40 anys. Quan està a punt de complir el somni d'obrir el seu propi restaurant gourmet, un revés fa que res surti com havia planejat. Amb serioses dificultats econòmiques a l'esquena, Cathy accepta

amb reticència una feina a la cafeteria d'un centre per a joves immigrants. A poc a poc, les habilitats de Cathy i la seva passió per la cuina comencen a canviar la vida dels nois, que també tenen molt per ensenyar-li a ella.

LIGHTYEAR

EUA 2022. Dir. Angus MacLane. Animació. La història de l'origen de Buzz Lightyear, l'heroi que va inspirar la joguina i que ens dona a conèixer el llegendari Guardià Espacial que acabaria comptant amb generacions de fans.

TENOR

França 2022. Dir. Claude Zidi Jr. Amb Mohammed Belkhir i Michèle Laroque. Comèdia dramàtica. Mentre treballa a temps parcial com a repartidor de sushi, Antoine, un jove aspirant a raper dels suburbis de París, coneix la Sra. Loiseau, una eminent professora de l'Òpera de París. Sorpresa pel talent del jove, ella l'introdueix en el món de l'òpera i li ofereix un lloc com a alumne seu. Tement que no l'entenguin, Antoine ho oculta als seus amics i familiars, però aquesta doble vida l'atabala... En algun lloc entre la daurada i encotillada classe alta parisenc i els durs suburbis en els quals va créixer, Antoine haurà de trobar la seva pròpia veu.

CARTELLERA

CARDEDEU	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
Esbarjo	Ennio, el maestro	20.00	19.00	-

LA GARRIGA	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Lightyear (cat.)	17.30, 19.30 i 21.30	12.00 (VOSE), 16.30, 18.30 i 20.30	17.00, 19.00 i 21.00

GRANOLLERS	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	Dimarts
Edison	Downton Abbey. Una nueva era	19.00 (VOSE)	19.00 (VOSE)	19.00 (VOSE)	-
	El ventre del mar	-	-	-	19.00 (Cicle Gaudi)

GRANOLLERS	Divendres a dijous (dv. i ds. sessió golf a partir 23.00) (dj. última sessió 18.30)
Ocine	Top Gun: Maverick
	Jurassic World: Dominion
	Jurassic World: Dominion (Atmos)
	Lightyear (Atmos)
	Noche de terror con Black Phone
	Marmaduke
	Lightyear
	El hombre del norte
	Alcarràs (cat.)
	Jujutsu Kaizen 0 (VOSE)
	Doctor Strange: en el (...)
	Todo a la vez en todas partes
	Tenor
	La brigada de la cocina
	Jurassic World: Dominion (ICE)
	Lightyear (ICE)
	Los tipos malos
	Sonic 2. La película
	La voluntaria
	El insoportable peso de un (...)

SANT CELONI	Divendres	Dissabte i diumenge	Dimecres
Ocine	Lightyear (cat.)	17.00	-
	Hope (VO)	-	-
	Jurassic World: Dominion	16.15, 17.00, 18.00, 19.00, 20.45 i 22.00	18.00, 19.00, 20.45 i 22.00
	Lightyear	16.00, 18.10, 19.15 i 20.20	18.10, 19.15 i 20.20
	Alcarràs (cat.)	22.30	22.30
	Doctor Strange: en el (...)	21.30	-
	Top Gun: Maverick	19.45 i 22.15	19.45 i 22.15
	Marmaduke	16.15	-
	Black Phone (Nit del Terror)	-	21.30

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

HORIZONTALS: 1. Així volen els candidats la massa, perquè no recordi l'última enredada, l'anterior engalipada, aquella promesa mancada / 2. Tarannà natural que duu a la indolència. Té una funció en aquesta vida, i no és musical / 3. ONG que sí. Protozou capaç de provocar nosemiasi. Quan s'acosta no és gaire veterà / 4. Quina fila d'amanida, rei! Material que en Pasqual troba original / 5. Inesperat perquè no tenia parer. Al cor de tota persona / 6. La migmilionària. Pregària d'aparença clarament interrogativa. I la unitària / 7. Antiga unitat de pes valorada entre un cicle i un segle. Camisa amb punxes per mortificar per l'esquena / 8. I ja que estàs girat, píndola per dormir. Podria ser anal, si no mesurés mig metre / 9. No gaire aplicat. Greixós com un dijous abans de Carnaval / 10. El monjo de Montserrat el té per mascota, aquest peix. Feu un petó per darrera / 11. Ordinador d'estar per casa. Presentar-se a explicar acudits. Pel·li per llegir / 12. Del dilema de l'aficionat bètic. Unes nanes, re, d'aquí Centreuropa... / 13. Lliurada a una vida sense privacions. Suc en mal estat.

VERTICALS: 1. Compostos surant per l'aire de ciutat. Unitat de corrent elèctric per guillotinar el camper / 2. Estafa de trobador. Xoc que fa més efecte com a imatge / 3. Engloben el sard. Premses per torçar paners. Part interna de la biga / 4. Exclusiva empresarial de fabricació del joc. Sarró de l'home de Correus / 5. Elongació escurçada. Escola de grimpadors. Quinto de litre / 6. De la cara de mida mitjana, o sigui +n. Alçada fora de l'abast de l'antiga consellera / 7. El gallec. De la frase que indica separació i mareig de l'Avelita. Escassa dedicació / 8. Ni romàntic ni cromàtic, és massa humit. Barreja d'urani capaç de destrossar una casa / 9. I si és de fàbula ja tornaràs. Composició per cantar tot fent via cap a l'era / 10. Símbol en vaga. Vomites, col·lega?, però si són fuets! Un a l'ascensor / 11. Americà amb copa. Terme que per anar bé ha d'anar malament / 12. En una cambra així no obtindràs mai res. Té sempre tot d'arbres pel mig.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: fàcil

		7			3			
		3		6	8		9	
		8	9	7	4	3	5	2
2			4			5		6
5		1	3	9				
		6		2			3	
					2			
	7		6	8			2	
6		2		3				4

Dificultat: mitjana

		4				2		
6		3			8		5	
							6	
			8		2	7	4	6
		2	7					9
	5				4			
3					7		2	
5		6			3			
7	2	9		6		4		8

SOLUCIONS

6	1	2	5	3	9	8	7	4
3	7	4	6	8	1	9	2	5
8	9	5	7	4	2	6	1	3
7	4	6	8	2	5	1	3	9
5	8	1	3	9	6	2	4	7
2	3	9	4	1	7	5	8	6
1	6	8	9	7	4	3	5	2
4	5	3	2	6	8	7	9	1
9	2	7	1	5	3	4	6	8

Dificultat: fàcil

7	2	9	1	6	5	4	3	8
5	4	6	2	8	3	9	7	1
3	1	8	9	4	7	6	2	5
8	5	7	6	9	4	3	1	2
4	6	2	7	3	1	5	8	9
9	3	1	8	5	2	7	4	6
2	7	5	3	1	9	8	6	4
6	9	3	4	2	8	1	5	7
1	8	4	5	7	6	2	9	3

Dificultat: mitjana

R	E	G	A	L	V	G	E	R	E	S
E	T	I	C	R	E	N	A	N	E	S
P	C	A	C	U	D	I	R	A	C	O
M	A	S	S	O	T	U	E	S	E	B
A	P	L	L	A	R	D	E	R	A	
S	I	C	L	E	I	C	L	I	C	
D	R	O	G	A	T	I	V	A	I	
I	N	O	P	I	N	A	T	R	S	O
X	A	T	O	E	L	A	S	T	I	C
O	G	N	O	S	E	M	A	V	E	
I	N	O	L	E	O	R	G	A	N	
D	E	S	M	E	M	O	R	I	A	D

ESTIC A
TOT ARREU,
ALLÀ ON EM
NECESSITEN
COMEC
VICREU
A ∞ 100%

En Carles, obra i tanca Vicreu cada dia

VICREU

Som jardineria intel·ligent
PAE d'Osona · Mas de la Mora 12F · Vic
T 93 889 33 52 · @vicreu · vicreu.net